

Eduskunnan Sivistysvaliokunnalle

Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda 2030:sta Kohti hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa

VNS 3/2020 vp

Kestävän kehityksen perustana on osaaminen ja tutkittu tieto

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry kiittää mahdollisuudesta lausua. Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman (2019) tavoitteena on osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävä yhteiskunta. Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda2030:sta - Kohti hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa on looginen ja erinomaisesti jäsennelty laaja kokonaisuus, joka koskettaa koko yhteiskuntaa.

Kompleksiset haasteet, kuten puhtaan veden riittävyys, ilmastonmuutoksen suunnan muuttaminen ja väestön terveyden edistäminen voidaan ratkaista ainoastaan kansainvälisellä tutkimuksen, elinkeinoelämän, julkisen vallan ja kansalaisyhteiskuntien yhteistyöllä. Sivistys ja koulutus on paras keino edistää tasa-arvoista yhteiskuntaa. Tutkitun tiedon rooli sekä tutkijoiden osallisuus päätöksenteossa korostuvat.

Suomen yliopistot ovat sitoutuneet edistämään Agenda 2030 tavoitteita ja globaalien kestävyyshaasteiden ratkaisemista niin opetuksessa, tutkimuksessa kuin omassa toiminnassaan. Suomen yliopistot ovat laatineet kestävän kehityksen ja vastuullisuuden teesit laajapohjaisena yhteistyönä kaikkien yliopistojen kesken.

[Kestävän kehityksen ja vastuullisuuden teesit - Unifi.](#)

Unifin viestit Suomen Globaalin toimintaohjelman toteuttamiseen:

1. Suomi voi olla ratkaisemassa globaaleja kestävyyshaasteita vain korkealla osaamisella
 - Yliopistot ovat sitoutuneet kouluttamaan asiantuntijoita tunnistamaan ja ratkaisemaan kestävyyshaasteita. Tavoitteena on, että kestävän kehityksen opinnot ovat osa kaikkia tutkintoja ja jatkuvan oppimisen tarjontaa (teesi 4).
 - Huipputasoista koulutusta on pystyttävä tarjoamaan tulevaisuudessakin. Yliopistoilla on tärkeä rooli koko tutkimukseen perustuvan koulutusjärjestelmämme kivijalkana. Koulutuksen jatkuvaan kehittämiseen ja opettajankoulutukseen tulee panostaa.
 - Osaamistason nostaminen edellyttää väestön korkeakoulutetun osuuden nostamista, jatkuvan oppimisen systeemistason muutosta ja TKI-intensiteetin nostamista. Nämä toimenpiteet eivät voi kilpailla keskenään resursseista, vaan vaativat suunnitelman vuosittaisesta resursoinnista.
 - Koulutuksen saavutettavuuden parantamiseksi yksilöllisen ohjauksen ja neuvonnan sekä digipedagogiikan kehittämiseen tulee varata riittävät resurssit. Korkeakoulujen [Digivisio 2030](#) toteutumista tulee tukea pitkäjänteisesti.
 - Kansainvälistyvä korkeakoulutus on osa Suomen menestysstrategiaa. Parhaiden tutkijoiden, opiskelijoiden sekä tutkijakoulutettavien rekrytointia on edistettävä luomalla globaalisti kilpailukykyisiä ekosysteemejä ja tutkimusinfrastruktuureja. Kansainvälisten osaajien maahantuloa ja Suomeen asettumista tulee sujuvoittaa.
2. Suomen tieteen perustaa on vahvistettava kasvavassa kilpailussa
 - Yliopistot tukevat kestävyyshaasteiden ratkaisemisessa tieteidenvälisyyttä, avoimen tieteen periaatteita ja moninaista globaalia näkökulmaa. (teesi 3).

- Osaamistarpeet kasvavat ja muuttuvat, tieteen taso maailmalla nousee. Tutkijalähtöinen, uutta luova tutkimus ja eri tieteenalojen vuoropuhelu ovat edellytykset uusille läpimurtoinnovaatioille, joita Agenda 2030:n tavoitteet edellyttävät.
 - Yliopistot ovat tutkimuksen suurimpia toteuttajia Suomessa. Niiden rooli tulee nostaa Suomen globaali ohjelman tiekartassa näkyviin.
 - Suomen tutkimuksen kilpailukykyyn varmistamiseksi tarvitaan yliopistojen perusrahoituksen pitkäjänteinen tason nostaminen ja Suomen Akatemian temaattisesti sitomattoman rahoituksen riittävä määrä. Globaali ohjelman toteuttamisen tiekartassa ja hallituksen kehysriihessä tulee esittää konkreettiset panostukset tutkimukseen.
3. Tutkimus- ja innovaatiopolitiikan painopisteenä tulee olla kilpailukykyiset ekosysteemit
- Yliopistot suuntaavat tutkimustoimintaa suurten kestävyys haasteiden ratkaisemiseen (teesi 1). Yliopistot osallistuvat rohkeasti ja avoimesti yhteiskunnalliseen kestävä kehityksen keskusteluun ja tuovat käyttöön oman asiantuntemuksensa (teesi 9).
 - Suomen tutkimus- ja innovaatiopolitiikalla on tuettava kansainvälisesti kilpailukykyisten ekosysteemien muodostumista. Vain rakentamalla niin vaikuttavia osaamiskeskittymiä, että ne muodostavat houkuttelevia solmukohtia parhaissa verkostoissa, voidaan houkutella kansainvälisiä osaajia ja merkittäviä yksityisiä TKI-investointeja.
 - TKI-panostusten nostaminen neljään prosenttiin BKT:sta vuoteen 2030 mennessä siten, että noin 2/3 rahoituksesta tulee yksityiseltä ja 1/3 julkiselta sektorilta edellyttää noin miljardin euron julkisia lisäpanostuksia. Tavoitteeseen pääsemiseksi tulee lisätä julkisen TKI-rahoituksen määrää noin 100 miljoonalla eurolla vuositasolla.
 - Jotta Suomen TKI-panostukset voivat kasvaa tavoitellusti, myös yrityksille tulee kohdentaa tehokkaampia insentiivejä TKI-yhteistyöhön. Tuen tulee kohdistua sekä tutkimusryhmien että yritysten varsinaiseen toimintaan, ei vain yhteistyön koordinointiin. Suomen Akatemian ja Business Finlandin yhteistyö edistää TKI-toimien korkeaa laatua ja vaikuttavuutta.
 - Nopeaa elpymisrahoitusta tulee kohdentaa vaikuttaviin TKI-toimiin, ja lisätä samalla elpymistoimien kansainvälistä ulottuvuutta EU:n komission tavoitteiden mukaisesti.
4. Tietopohjaisen politiikan perustana tulee olla osaamisen, tutkimuksen ja päätöksenteon yhteys
- Yliopistot vahvistavat päätöksenteon tietopohjaa luomalla uusia ja tukemalla olemassa olevia tiede neuvonannon konsepteja yliopistojen ja päättäjien välillä (teesi 9).
 - Tutkitun tiedon käyttöä päätöksenteossa sekä tutkijoiden ja päättäjien välistä vuoropuhelua tulee vahvistaa. Sekä yliopistoissa tehtävää tutkijalähtöistä tutkimusta, strategista tutkimusta että TEAS-tutkimusta tulee hyödyntää monipuolisesti ja laajapohjaisesti
 - Toimien vaikuttavuutta tulee lisätä osaamistarpeiden ja osaamisvaikutusten arvioinnilla. Suomen globaali ohjelman toimeenpanossa tulee arvioida tavoitteiden vaatimat TKI-panostukset ja osaamistarpeet sekä myös muutosten vaikutukset työelämän ja yhteiskunnan osaamistarpeisiin jatkossa. Näiden osaamistarve- ja vaikuttavuusarvioiden tulisi olla kiinteä osa kaikkea yhteiskunnallisen päätöksenteon valmistelua.

Yliopistot toimivat kestävä, vastuullisen ja uudistuvan yhteiskunnan kumppaneina.

Suomen yliopistojen rehtorineuvosto Unifi ry, Finlands universitetsrektorers råd Unifi rf

Keijo Hämäläinen
Puheenjohtaja

Tanja Risikko
Toiminnanjohtaja

Lisätietoja:

Lisätietoja: Toiminnanjohtaja Tanja Risikko, p. 040-1952037, tanja.risikko@unifi.fi